

ת"פ (חיפה) 19758-10-22 - מדינת ישראל נ' אדוארד אלטמן

ת"פ (חיפה) 19758-10-22 - מדינת ישראל נ' אדוארד אלטמן/שלום חיפה

ת"פ (חיפה) 19758-10-22

מדינת ישראל

נגד

אדוארד אלטמן

בית משפט השלום בחיפה

[27.10.2024]

כבוד השופטת מריה פיקוס בוגדאנוב

החלטה

לפניי בקשה לביטול כתב אישום מחמת הטענה כי כתב האישום הוגש בניגוד להוראת סעיף 57א(א) לחוק סדר הדן הפלילי, [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 (להלן: "חוק סדר הדין הפלילי").

כנגד הנאשם הוגש בתאריך 18.10.22 כתב אישום המייחס לו תשעה אישומים בגין עבירות של קבלת דבר במרמה, התחזות לאדם אחר, זיוף, שימוש במסמך מזויף והונאה בכרטיס חיוב.

יצוין, כי בהתאם לעובדות כתב האישום העבירות בוצעו על ידי הנאשם, לכאורה, בסוף שנת 2015.

הסדר הכרונוולוגי של הטיפול בתיק על ידי המאשימה:

· החקירה בתיק החלה בשנת 2016, והתיק נקלט בפרקליטות מחוז חיפה בתאריך 8.8.19.

· בהתאם להנחיית היועמ"ש, על המאשימה היה להגיש כתב אישום תוך 18 חודשים מיום קליטתו של התיק במשרדיה (דהיינו עד ליום 8.2.21).

· בהתאם למסמכים שהוצגו, ניתן אישור על ידי פרקליטת מחוז חיפה להאריך טיפול בתיק עד ליום 30.4.21. יצוין, כי בהתאם להנחיות, די יהיה בדיווח בכתב של הפרקליט המטפל לפרקליטת המחוז, ולא היה הכרח של קבלת אישור בכתב.

· בתאריך 20.4.21 - התיק הוצא להשלמות חקירה והוחזר בתאריך 15.8.21 על ידי היחידה החוקרת לאחר ביצוע

ההשלמות, או אז ניתן אישור נוסף על ידי פרקליטת המחוז להאריך את הטיפול בתיק עד ליום 14.2.22.

· בתאריך 26.1.22 התיק הוחזר ליחידה החוקרת לצורך ביצוע השלמה נוספת והוחזר למשרדי הפרקליטות בתאריך 20.2.22. במועד זה הוצא מכתב יידוע שני לנאשם.

· בתאריך 18.8.22 הליכי השימוע הוארכו על ידי פרקליטת המחוז עד ליום 20.10.22 (בעניין זה הוצג אישור בכתב במהלך הדיון).

· כתב אישום כנגד הנאשם הוגש בתאריך 18.10.22.
טענות הצדדים:

בקשתו המקורית של הנאשם כללה טענות רבות בנוגע לאי-עמידת המדינה בהנחיות היועמ"ש בנוגע למשך טיפול התביעה בתיק עד להגשת כתב האישום, ובין היתר, נטען, כי חסרים אישורים של פרקליטת המחוז להארכת תקופות הטיפול בתיק, דיווחים בכתב ופניה לקבלת הארכות תוך פרק זמן סביר לפני תום התקופה. לאחר דיון משלים בטענות המקדמיות, שנערך בתאריך 8.9.24, במהלכו הציג ב"כ המאשימה את אישורי פרקליטת המחוז שנערכו בכתב, טענות הנאשם הצטמצמו לשתי טענות עיקריות:

1. השלמות החקירה שבוצעו בתיק, נוכח מהותן, לא היה בהן כדי לעצור את מרוץ התקופה שנקבע בהנחיית היועמ"ש 4.1202 "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום" (להלן: "הנחיית היועמ"ש").
2. ההחלטה בשימוע התקבלה על ידי המאשימה לכל המאוחר בתאריך 2.10.22 ועל כן המאשימה חרגה מתקופת הארכה האחרונה שניתנה לצורך סיום הליכי השימוע, וקבלת החלטה סופית בהליכי שימוע, ב- 16 יום. מכאן, נטען, כי המאשימה לא עמדה בהנחיית היועמ"ש ועל מנת להגיש כתב אישום היה על המאשימה לקבל הסכמה של היועמ"ש, שלא התקבלה.

המאשימה טענה כי עמדה בהנחיית היועמ"ש ועל כן כתב האישום הוגש בהתאם להוראות סעיף 57א(א) לחוק סדר הדין הפלילי.

דיון והכרעה:

השלמות חקירה:

תקופה ראשונה:

כאמור, בתאריך 20.4.21, תיק החקירה נשלח להשלמות והוא הוחזר למשרדי המאשימה בתאריך 15.8.21, דהיינו לאחר שלושה חודשים ו- 25 ימים.

מעיון בטבלאות של השלמות החקירה, שהציג ב"כ הנאשם, עולה כי בוצעו במהלך התקופה בה התיק היה ביחידה החוקרת, עשרות פעולות חקירה, לרבות פעולות מהותיות של גביית הודעות מעדים. הטענה המרכזית לגבי תקופת השלמות הראשונה, היא כי ביצוע פעולות החקירה לא היה רצוף, וכך לדוגמא במהלך חודשים יוני- יולי לא בוצעו פעולות חקירה כלל ובמהלך חודש אוגוסט בוצעה פעולת חקירה אחת בלבד. על כן, נטען, כי יש לקצר את התקופה, שבהתאם להנחיות היועמ"ש אין להביא בחשבון לצורך חישוב תקופת הטיפול בתיק על ידי המאשימה, ולחשב רק את התקופות בהן בוצעו פעולות החקירה בפועל על ידי היחידה החוקרת.

בעולם אוטופי, כל חוקר מתעסק רק בתיק אחד בו זמנית ועל כן יכול לבצע פעולות רצופות בתיק החקירה עד לסיום החקירה ואז עובר לתיק הבא. בנוסף, בעולם אוטופי כל העדים משתפים פעולה, אין קושי לאתרם והם מיד מוכנים לסור למשרדי המשטרה כדי למסור הודעה. אבל אין אנו חיים בעולם אוטופי והמציאות מלמדת כי כל חוקר מטפל במקביל בעשרות תיקים, העדים לא בהכרח מוכנים לשתף פעולה, ויש עדים שצריך לאתרם והדברים אורכים זמן. כך למשל עולה מפעולות בחודש אוגוסט, כי אחת העדות, שהיה צורך לגבות ממנה הודעה, נדרש היה לאתרה על ידי סייר, ומיד לאחר איתורה נגבתה ממנה הודעה והתיק נשלח בחזרה לפרקליטות. על כן, קיים קושי לבוא בטרוניה לחוקר, אשר טיפל במרבית פעולות החקירה בעצמו כי לקח לו פרק זמן של 3 חודשים ו- 25 יום לבצע עשרות פעולות חקירה.

בית המשפט אינו קצין חקירות ולא מנהל את סדר היום של החוקר הממונה על הטיפול בתיק. מטבע הדברים, תיק החקירה הנוכחי לא היה תיקו היחיד של החוקר וכל עוד פעולות החקירה בוצעו תוך פרק זמן סביר, אין זה ראוי להתערב בשיקול דעת של היחידה החוקרת. פרק זמן של 3 חודשים ו- 25 יום אינו פרק זמן חריג. ראייה לכך, כי בהתאם להנחיות משנה לפרקליט המדינה "מעקב אחר תיקים המצויים בהשלמות חקירה" נקבע פרק זמן של 4 חודשים כפרק זמן סביר לביצוע השלמות, ורק בחלוף תקופה זו על הפרקליט המטפל לשלוח מכתב לקצין אח"מ בבקשה לזרז את הטיפול בתיק.

מכאן, לא מצאתי לקבל את טענת ההגנה כי התיק הוצא להשלמות אך ורק על מנת להקפיא את תקופת הטיפול בתיק ויש לראות בפרק הזמן שהתיק היה בהשלמות חקירה כעוצרת את פרקי הזמן הקצובים לטיפול בתיק. תקופה שניה:

בתאריך 26.1.22 התיק נשלח ליחידה החוקרת לצורך ביצוע השלמה נוספת והוחזר למשרדי הפרקליטות בתאריך 20.2.22.

במסגרת ההשלמות התבקשה היחידה החוקרת לערך חוות דעת ט.א.

אין מחלוקת כי חוות דעת חדשה לא נערכה, וזאת לאחר שהתברר כי פעולת חקירה זו כבר בוצעה בעבר על ידי מומחה ממט"ר, אך תוצאותיה לא הועברו מהמעבדה ליחידה החוקרת או לפרקליטות. לאחר שחוות הדעת אותרה, התיק הוחזר לפרקליטות להמשך טיפול. יש להדגיש, כי בירור, איתור חוות הדעת והעברתה לפרקליטות נעשו תוך פרק זמן קצר שלא עלה על חודש ימים.

כפי שהסביר ב"כ המאשימה, בשלב שבו התיק נשלח להשלמה, הוא והיחידה החוקרת סברו כי לא נערכה חוות דעת, ולראייה, הוצאה על ידי החוקר בקשה לעריכת חוות דעת ט.א. וזאת עוד לפני שהתיק הועבר פיזית ליחידה. אכן, צודק ב"כ הנאשם, כי הלכה למעשה לא בוצעה פעולת חקירה מהותית, בדמות עריכת חוות דעת במהלך התקופה בה התיק היה מצוי בהשלמות חקירה, ובוצעו רק פעולות טכניות לאיתור חוות הדעת. יחד עם זאת, מבחינה מהותית שליחת התיק להשלמת חקירה נעשתה לצורך ביצוע פעולת חקירה מהותית הדרושה להמשך הטיפול בתיק והיא לא נועדה כי להפסיק באופן מלאכותי את תקופת הטיפול בתיק על ידי המאשימה בהתאם להנחיה. משכך, יש לראות גם בתקופה בה התיק היה בהשלמת חקירה שניה, כעוצרת את מניין פרקי הזמן הקצובים לטיפול בתיק.

סיכום לפרק זה:

פרק הזמן שהתיק היה בהשלמות חקירה במצטבר, לא עלה על 6 חודשים ועל כן יש לראות בתקופה בה התיק היה בהשלמות, הן בפעם הראשונה והן בפעם השנייה - כתקופה שאין לקחת אותה במניין פרקי הזמן הקצובים לטיפול בתיק.

תקופת השימוע:

בתאריך 20.2.22 הוצא מכתב יידוע שני לנאשם בהתאם להנחיות היועמ"ש. בתאריך 18.8.22 הליכי השימוע הוארכו על ידי פרקליטת המחוז עד ליום 20.10.22.

בהתאם להנחיית היועמ"ש סעיף 4 ג' עילות שבהתקיימותן ייעצר מניין פרקי הזמן הקצובים לטיפול בתיק (הנחיה מעודכנת לינואר 2021 הרלוונטית בענייננו):

"3. תקופה שממועד הגשת הבקשה לשימוע לפי סעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי, או התקופה שממועד ההודעה לחשוד עד לאפשרות הגשת הבקשה לשימוע, לפי המוקדם שבהם, ועד למועד האחרון של ההחלטה בהליכי השימוע או עד למועד האחרון לקיום השימוע, על פי כל דין, לפי המאוחר שבהם. פרק הזמן המירבי שבו ניתן יהיה לעצור את פרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק מטעם זה יעמוד על 6 חודשים, אולם ניתן יהיה להאריך את התקופה האמורה מעבר ל- 6 חודשים בהסכמת באי כוחו של החשוד או ככל שפרקליט המחוז קבע, כי בנסיבות העניין יש הצדקה להארכת המועד יד להחלטה סופית בשימוע."

בתאריך 13.6.22 התקיים שימוע בעל פה, ולטענת ב"כ הנאשם זהו המועד שבו התקבלה החלטה של המאשימה לדחות את הטענות ועל כן, לא היה מקום להאריך את תקופת השימוע. לטענה זו אין כל תימוכין, ובמעמד זה לא נמסרה תשובת המאשימה לגבי הטענות שהועלו בשימוע.

טענה נוספת של ב"כ הנאשם היא כי מועד החתימה על תעודת החיסיון בתאריך 26.6.22 הוא המועד שבו התקבלה החלטת המאשימה בטענות לשימוע, מאחר ואין כל הגיון להוציא תעודת חסיון אלא אם כבר הוחלט על הגשת כתב האישום.

בעניין זה הוסבר על ידי ב"כ המאשימה, כי האפשרות לקבל תעודת חסיון היא אחד מהשקולים שהתביעה שוקלת בקבלת ההחלטה, האם להגיש כתב אישום. במקרה ספציפי זה, היה בתיק מידע מודיעיני אשר קשור לתיק נוסף, ועל כן, על מנת להחליט האם ניתן להגיש כתב אישום מבלי לחשוף מקורות היה צורך לקבל תעודת חסיון אשר תאשר את הפרפראזה לאותו מידע.

על כן, גם טענה זו של ההגנה אינה מקובלת עלי, ואין לראות בעצם קבלת תעודת החיסיון כהחלטה סופית בשימוע. הטענה המרכזית של ב"כ הנאשם היא כי המאשימה הודיעה לב"כ הנאשם בתאריך 2.10.22 כי התקבלה החלטה הדוחה את טענות הנאשם בשימוע, ועל כן זהו מועד האחרון לאורכה שניתנה לצורך הליכי השימוע. כתב האישום כאמור הוגש בתאריך 18.10.22 - דהיינו באיחור של 16 יום מהמועד האחרון.

ב"כ המאשימה טען כי כתב האישום הוגש בתוך תקופת הארכה שניתנה על ידי פרקליטת המחוז לצורך השלמת הליכי השימוע שממועד האחרון הוא בתאריך 20.10.22, כאשר לאחר הודעה לנאשם נדרש פרק זמן נוסף כדי לערוך כתב אישום ולהגישו, במיוחד כאשר מדובר בתיק הכולל 3 כרגלים של חומרי חקירה ורק משימה של עריכת רשימת עדי התביעה אורכת זמן. בעניין זה, נטען, כי מבחינת הגינות בסיסית כלפי הנאשם, לא ייתכן כי ההחלטה בטענות שהועלו בשימוע תועבר לנאשם במקביל להגשת כתב האישום. עוד נטען, כי לפי טענת ב"כ הנאשם בכל מקרה שבו מועברת החלטה הדוחה טענות בשימוע, על המאשימה להגיש כתב אישום במקביל, אחרת היא תחרוג מהתקופות הקצובות בהנחיה ותידרש לאישור היועמ"ש להגשת כתב האישום.

בעניין זה נטען על ידי ב"כ הנאשם כי כתב החשדות שהועבר לנאשם לצורכי שימוע, הוא העתק מעובדות כתב האישום כפי שהוגש בסופו של דבר, ועל כן לא היה צורך בזמן נוסף לשם הגשת כתב האישום.

מקובלת עלי הטענה כי המועד בו הוחלט על ידי המאשימה לדחות את טענות הנאשם בשימוע הוא מועד ההודעה בכתב בתאריך 2.10.22. השאלה האם ההודעה בדבר החלטה בטענות הנאשם מהווה "החלטה סופית בשימוע" המסיימת את תקופת הארכה שניתנה על ידי פרקליטת המחוז.

לטעמי ההחלטה הסופית בשימוע, מתגבשת עם הגשת כתב האישום לבית המשפט, וכל עוד כתב האישום הוגש בתוך תקופת הארכה שניתנה מראש על ידי פרקליט המחוז לא מדובר בחריגה מפרק הזמן הקצוב לטיפול בתיק. מבחינת כללי המנהל התקין והגינות בסיסית כלפי הנאשם, לא ייתכן כי הודעה בדבר החלטה בטענות הנאשם בשימוע, תשלח לנאשם או לבא כוחו במקביל עם הגשת כתב האישום לבית המשפט. קבלת טענה זו עלולה להביא למצב בלתי נסבל שהנאשם, עוד בטרם יקבל החלטה בנוגע לטענותיו בשימוע, יגלה ממקור אחר כי הוגש נגדו כתב אישום. יתרה מכך, קבלת טענת ההגנה בהקשר זה עלולה להביא למצב כי בכל מקרה שבו נעצרו פרקי הזמן הקצובים לטיפול בתיק מחמת הליכי שימוע, ידרש אישור של היועמ"ש להגשת כתב האישום אשר לא מוגש, ככלל, במקביל להודעה.

הווה לומר, כי הקביעה של ההודעה בדבר החלטה בשימוע - מהווה "החלטה סופית בשימוע" המהווה מועד אחרון של התקופה- תביא למצב כי למעשה סעיף ג' (3) להנחיית היועמ"ש מתייתר, ובכל מקרה כדי להגיש כתב אישום יש צורך בקבלת אישור היועמ"ש, אלא אם הזמן הכולל של הטיפול בתיק לא עלה על פרק הזמן הקצוב הראשוני לטיפול בתיק בעת הגשת כתב האישום. לטעמי בקביעה זו אין כל הגיון.

לטעמי, "החלטה סופית בשימוע" מתגבשת עם הגשת כתב האישום בנוסחו הסופי לבית המשפט. ניסוח כתב האישום הסופי לוקח בחשבון, בין היתר, את הטענות שהועלו בשימוע, בקרה חוזרת על ניסוח כתב האישום, אשר בשונה מכתב חשדות המועבר לחשוד לצורכי שימוע, כולל לא רק את העובדות המגבשות את העבירה, אלא גם ייחוס סעיפי עבירה רלוונטיים ורשימת עדי התביעה.

במקרה זה מדובר בכתב אישום הכולל 9 אישומים שונים, 85 עדי תביעה, וחומרי חקירה רבים - על כן, פרק זמן של 16 יום בין ההודעה על ההחלטה בשימוע ועד להגשת כתב האישום, המהווה החלטה סופית בשימוע, הוא פרק זמן סביר.

כאמור, הארכה שניתנה על ידי פרקליטת המחוז להליכי שימוע ניתנה עד ליום 20.10.22. כתב האישום הוגש בתאריך 18.10.22 ועל כן המאשימה עמדה בהנחיות היועמ"ש ולא היה צורך בקבלת אישור יועמ"ש להגשת כתב האישום, וכתב האישום הוגש כדין.

על כן, הבקשה נדחית. המזכירות תמציא את ההחלטה לצדדים. ניתנה היום, כ"ה תשרי תשפ"ה, 27 אוקטובר 2024, בהעדר הצדדים.